

Către: Consiliul Economic pe lângă Prim Ministru

Nr. 10/20-AP din 30 ianuarie 2020

Ref.: Document de poziție la proiectul Hotărârii Guvernului privind aprobarea proiectului de lege privind procedura de constatare a încălcărilor în domeniul prevenirii, spălării banilor și finanțării terorismului și modul de aplicare a sancțiunilor

Stimați Domni, Stimate Doamne,

Asociația Businessului European din Moldova (EBA Moldova) adresează cele mai înalte considerațiuni și urmare a examinării proiectului Hotărârii Guvernului privind aprobarea proiectului de lege privind procedura de constatare a încălcărilor în domeniul prevenirii, spălării banilor și finanțării terorismului și modul de aplicare a sancțiunilor comunică următoarele.

Ținem să menționăm că EBA Moldova susține necesitatea transpunerii legislației UE în domeniul prevenirii, spălării banilor și finanțării terorismului, conform prevederilor Acordului de Asociere RM-UE. Totodată, menționăm că redacția propusă a proiectului prezintă deficiențe și riscuri majore de interpretare și coruptibilitate, care fac imposibilă aprobarea și ulterior implementarea acestuia în varianta propusă de autor.

În acest sens subliniem că, în conformitate cu *art. 4 al Legii nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului*, în categoria entităților reportatoare se încadrează inclusiv și societățile de registru, societățile de investiții, organizatorii jocurilor de noroc, agenții imobiliare, persoanele fizice/juridice care practică activități cu metale prețioase și pietre prețioase, avocați, societățile de plată, societățile emitente de monedă electronică, furnizori de servicii postale, entitățile de audit, persoane fizice/juridice care comercializează bunuri în sumă de cel puțin 200000 MDL sau echivalentul acestuia (rețelele de magazine electrocasnice, rețelele de supermarketuri, firmele de construcții, comercianții de automobile și alte bunuri scumpe). Astfel, impactul proiectului de lege afectează majoritatea agenților economici din țară și, în acest sens, urmează a fi **consultat cu reprezentanții sectorului privat din toate domeniile vizate ale economiei**.

Mai mult ca atât, luând în considerare faptul că proiectul de lege prevede aplicarea sancțiunilor mediului privat, ceea ce în mod direct afectează activitatea economică al acestora, considerăm necesară efectuarea analizei impactului de reglementare și expertiza grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător, conform *Legii 100/2017 cu privire la actele normative și Legii nr. 235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător*.

Reieșind din cele menționate, EBA Moldova transmite în anexă propunerile la proiect și solicită amânarea termenului de definitivare a proiectului de lege în speță pentru ajustarea acestuia la prevederile Directivelor UE, conform propunerilor și comentariilor mediului privat. De asemenea, comunicăm despre disponibilitatea în oferirea expertizei și prezentarea celor mai bune practici în sfera implementării legislației din domeniul prevenirii, spălării banilor și finanțării terorismului de către țările UE și celor în curs de aderare la UE.

Anexă: 2 file.

Cu deosebită considerație,

Mariana RUFA,
Director Executiv
Asociația Businessului European

Obiecțiile și propunerile prioritare ale membrilor EBA Moldova
la proiectul Hotărârii Guvernului privind aprobarea proiectului de Lege privind procedura de constatare a încălcărilor în domeniul prevenirii, spălării banilor și finanțării terorismului și modul de aplicare a sancțiunilor

1. **Mărimea și aplicarea sancțiunilor.** Cu privire la mărimea sancțiunilor impuse, considerăm că acestea sunt nejustificate economic și exagerate, raportat la situația economică a Republicii Moldova. Subliniem că aceste sancțiuni urmează a fi stabilite luând în considerare situația economică actuală a țării (inclusiv mărimea venitului și rulajului anual al companiilor, salariu mediu pe economie, veniturile persoanelor fizice), precum și din necesitatea stimulării afacerilor și al investițiilor în RM, fără a impune o povară financiară exorbitantă asupra agenților economici.

În aceeași ordine de idei, sancțiunile transpuse din art. 59, alin. (3) al Directivei (UE) 2015/849 nu sunt comensurabile pentru toate tipurile de activități de întreprinzător și trebuie proporționate veniturilor subiecților din Moldova cu indicarea criteriilor clare și transparente de stabilire al acestor sancțiuni.

De asemenea, în cazul persoanelor fizice, subiecți ai sancțiunilor, considerăm imperativ ca la stabilirea acestora să se țină cont de vinovăția persoanei, mărimea medie a salariului pentru o perioadă anumită, precum și consecințele încălcării, existența sau nu a prejudiciului etc. Considerăm că proiectul de lege trebuie suplinit cu prevederi ce ar reglementa individualizarea în procesul de stabilire a sancțiunilor aplicabile persoanelor fizice și/sau juridice.

În cazul entităților raportoare, aplicarea sancțiunilor în așa mărime va avea un efect negativ direct asupra acestora, dat fiind faptul că va pune presiune pe costurile entităților, căci pentru a face față potențialelor neconformități entitățile vor trebui să investească enorm în sporirea capacității profesionale a angajaților săi și nu doar a celor responsabili de domeniul prevenirea spălării banilor, respectiv aceste costuri vor avea efect și asupra creșterii costurilor serviciilor livrate populației.

La capitolul sancțiuni, Directiva (UE) 2015/849 stipulează că trebuie să se asigure că „Orice sancțiune sau, măsura rezultată este eficientă, proporțională și disuasivă”, ceea ce ar însemna că la aplicarea sancțiunilor trebuie să fie asigurate:

- **Eficiența:** să se genereze un rezultat pozitiv de diminuare a cazurilor de încălcări și să nu fie admise situații când amenda nici nu poate fi percepută din cauza mărimii acesteia. (ne referim aici la plafoanele exagerate de 1 mln EUR/5 mln EUR din proiectul de Lege)
- **Proporționalitatea** situației încălcării (sa nu se aplice o sancțiune exorbitanta pentru încălcări, care nu generează un rezultat negativ sau rezultatul negativ este unul superficial fără consecințe sau generări de prejudicii. De asemenea, proporționalitatea se bazează și pe coraportoarea cu mărimea prejudiciului cauzat prin încălcare. Nu este posibil o sancționare, cu o amendă majoră a unei entități/persoană fizică, acțiunile căreia nu au generat prejudiciu sau acesta este minim).
- **Descurajarea:** mecanismul de sancționare trebuie să descurajeze pe cei care au intenția de a încălca. Dar în cazul la așa mărimi exorbitante ale sancțiunilor și lipsa unor mecanisme clare și eficiente la nivel de legislație, entitățile raportoare mai degrabă vor purcede la reducerea gamei serviciilor oferite sau la creșterea costurilor acestora pentru populație, pentru a diminua riscul de neconformare, fapt ce avea un efect negativ asupra economiei țării per ansamblu.

Reieșind din cele expuse, considerăm prematură punerea în aplicare a Legii respective, în redacția propusă, în contextul în care în prezent încă nu există mecanisme eficiente implementate la nivel de stat, care ar asigura că entitățile raportoare să poate implementa eficient și să fie absolut conforme cu cerințele legislației în domeniul prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului.

Reprezentativ este exemplul comparativ cu legea similară din statul vecin, România. Legea 129/2019 pentru prevenirea și combaterea spălării banilor a României deși stabilește obligația entităților raportoare de a

identifica beneficiarii reali, totodată stabilește și obligația autorităților de a ține registre ale beneficiarilor reali, precum și obligația entităților de drept de a declara beneficiarii reali, într-un termen strict stabilit și de a comunica modificările intervenite în informațiile anterioare, sub riscul de a fi amendați pentru neexecutare.

Situația curentă din Republica Moldova este una contrară. Obligația de identificare a clientului și de stabilire a beneficiarului real este a entităților raportoare, dar mecanisme funcționale implementate pentru a face față acestor obligațiuni încă nu există.

2. Baza de date unică. Reiterăm că în lipsa bazei unice de date privind informația despre beneficiarul efectiv, a unei liste elaborată la nivel național privind persoanele expuse politic (PEP), altă informație care urmează a fi utilizată de către entitățile raportoare pentru realizarea prevederilor legislației în domeniul prevenirii spălării banilor, vor exista deficiențe majore în implementarea ulterioară a Legii privind procedura de constatare a încălcărilor în domeniul prevenirii spălării banilor și finanțării terorismului și modul de aplicare a sancțiunilor, după aprobarea acesteia.

3. Mecanism de definire a procesului de constatare al sancțiunilor. Ținem să menționăm, că proiectul de lege pus în discuție, vine să implementeze prevederile Legii nr.308/2017 care menționează la art.35 alin.(10) că sancțiunile prevăzute la alin.(2) lit. e) se aplică în conformitate cu Legea cu privire la procedura de constatare a încălcărilor în domeniul spălării banilor și finanțării terorismului și modul de aplicare a amenzii. Respectiv așteptările societății ar fi, ca proiectul de lege să descrie expres procedura de constatare a încălcărilor în domeniul prevenirii spălării banilor. Din păcate, textul curent al legii conține o descriere vagă și interpretabilă a acestui proces, iar în lipsa unor reglementări subsecvente (legislație secundară) considerăm că poate genera situații de interpretare și evaluare subiectivă a conformității entităților raportoare și de aplicare a amenzilor de către organele abilitate.

Reieșind din cele expuse considerăm oportună reglementarea urgentă detaliată (în legislația secundară) a mecanismului de definire a procesului de constatare al sancțiunilor, atât de către Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor cât și de către Banca Națională a Moldovei.

4. Delimitarea responsabilităților între instituții publice aferente. În contextul evitării oricăror confuzii în implementarea cerințelor legislației, precum și excluderea ambiguităților și interpretărilor ce țin de procedura de control/constatare, considerăm necesară și delimitarea clară în lege a tuturor responsabilităților și atribuțiilor între Banca Națională a Moldovei și Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor.

După cum am menționat anterior, art. 4 din Legea 308 stabilește un șir de entități raportoare, altele decât băncile. În condițiile, în care nu s-a avansat practic deloc în ultimii ani pe acțiuni de informare și creștere a capacităților în domeniul prevenire spălării banilor a acestor entități, cea mai mare parte din acestea nu vor avea capacitatea să aplice prevederile legii și să asigure conformitatea cu aceasta.

În aceste condiții, considerăm absolut necesară includerea unei perioade de tranziție de până la cinci ani la aplicarea acestei legi. În această perioadă de tranziție, nivelul amenzilor trebuie să fie unul scăzut (educativ, dar nu punitiv), iar Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor să desfășoare o amplă campanie de informare și popularizare a normelor respective în rândul agenților economici din toate domeniile afectate de aceste schimbări.